

Innspill til Enovas rolle – uttalelse fra Bygg og Bevar

Det vises til at det skal lages en ny avtale mellom Klima- og miljødepartementet og Enova fra 2021. Departementet ønsker innspill til hvordan Enova bør innrettes for å få mest mulig klima og omstilling for midlene de forvalter.

Bygg og Bevar sitt innspill

Den gjeldende avtalen for Enova med de tre delmålene, reduserte klimagassutslipp, økt innovasjon innen energi- og klimateknologi og styrket forsyningssikkerhet gjennom fleksibel og effektiv effekt- og energibruk, er gode. Avtalen gir Enova faglig frihet til å prioritere oppgaver, tildele støtte og utvikle programmer. Det er positivt at avtalen gir fleksibilitet og åpner for at Enova kan løse oppgavene sine basert på faglige vurderinger. Men det er allikevel behov for noen presiseringer på hvordan mandatet bør utøves.

Støtteordninger for boligeiere

Antallet huseiere som har fått støtte til full energioppgadering har økt til opp under 500 i løpet av 2019. Det er en økning, men for lite til å kunne gi ønsket effekt. Det er fortsatt et betydelig antall boliger med potensiale for en energioppgadering. Vi tror hovedårsaken er at ordningen med full energioppgadering ekskluderer en rekke boligeiere. I dag er det boligeiere med mulighet til å gå inn med betydelige egeninnsats som får støtte. Eiere av eldre bygninger som har tekniske og kulturhistoriske begrensninger på hvor omfattende tiltak som kan iverksettes, er heller ikke omfattet av støtten.

I EU arbeider kommisjonen med en stor renoveringsplan for Europa, kalt Green Deal. Målsetningen med arbeidet er at *alle skal med*. Enovas mandat er ikke tilrettelagt for en slik innsats. Det bør kunne gis støtte til mindre energieffektiviseringstiltak slik at alle boligeiere har mulighet til å oppgradere boligene sine. Spesielt ovenfor den eldre bygningsmassen hvor risikoen for byggskader ved store inngrep er stor.

Små og mellomstore tiltak har stor effekt på energiforbruket, noe som er dokumentert blant annet i Fortidsminneforeningens rapport "*Bærekraftig klimaforbedring av eldre hus*" og "*Klimagassberegninger Villa Dammen*" utarbeidet av Asplan Viak for Riksantikvaren. Støtte til disse tiltakene vil kunne gi en større reduksjon av klimagasser og redusere belastningen på strømforsyningsnettet.

Trappe opp satsningen på sirkulær økonomi

En stor utfordring for byggenæringen er knyttet til produksjonen av byggevarer. Den utgjør hele 24 prosent av utslippene til bygg- og anlegg. 25 prosent av den totale avfallsmengden i Norge ble generert av bygg- og anleggsvirksomhet i 2017. Næringen har selv bedt myndighetene om strengere krav til byggematerialer¹.

Reduksjon av avfallsmengder, ombruk av byggevarer og ny bruk av eksisterende bygg vil kunne gi store klimagevinster. Ordninger for å forhindre riving er avgjørende for å redusere klimagassutslippene og for å gi materialer og ressurser lengre levetid. Det innebærer å gi incentiver for å gi materialer som allerede er produsert lengre levetid, ny bruk av eksisterende bygninger og sektorovergripende samarbeid. Eksempelvis kan det innebære tilskudd til spydspissprosjekter som viser mulighetene for å ta i bruk eksisterende bygg på en ny måte.

Det samme gjelder valg av materialer, hvor forbrukere bør kunne stimuleres til valg av miljøvennlige produkter ved nybygg og rehabiliteringer. Halvparten av klimautslippene fra de mest energieffektive byggene kommer fra materialer.

Støtte til innovasjon og teknologiutvikling

For å nå målene om et lavutslippssamfunn er det ikke nok å stimulere til teknologiutvikling. Det er også behov for adferdsmessig endring - blant annet for å få huseiere til å ta i bruk nyutviklet teknologi og tilpasse seg ny kunnskap. Det kan gjelde adferd som påvirker energiforbruk, investering i vedlikehold og oppussing som hever boligens kvalitet, i forhold til valg av miljøvennlige materialer og generelt øke bestillerkompetansen hos huseierne.

I Norge brukes det ca. 80 mrd. på oppussing. En stor del av pengene går til prosjekter som ikke nødvendigvis øker boligen kvalitet eller til reduserer boligens energiforbruk. Vi tror derfor at det er nødvendig også å støtte prosjekter som tar for seg strukturell og sosial endring blant huseiere og som bidrar til å øke bestillerkompetansen.

¹ Hva kan byggebransjen gjøre for å redusere klimautslippene? Pressemelding fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 10.03.2020